

ETİYOPYA

721420 GTİP

İNŞAAT DEMİRİ SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: 25/10/2025

Raporu Hazırlayan: Addis Ababa Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında İnşaat Demiri Sektörü

1.1 Sektörde Üretim

133,5 milyonluk nüfusuyla (2025) Etiyopya, Nijerya'dan sonra Afrika'nın en kalabalık ikinci ülkesi ve bölgenin en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri olup, 2024 yılında %8.1 büyümeye kaydetmiştir.

Etiyopya yıllık ortalama %6-8 arasında büyüyen bir ekonomiye sahiptir. Anılan hızlı büyümenin arkasında Etiyopya inşaat sektörünün GSYİH'ye sağladığı katkı bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile Etiyopya'nın inşaat sektörü, kalkınmanın önemli itici gücüdür.

Etiyopya inşaat sektörü; nüfus artışı, kentleşme ve altyapı projelerine yapılan yatırımların artması gibi çeşitli faktörler nedeniyle son yıllarda güçlü bir büyümeye yaşamaktadır. İnşaat sektörü Etiyopya'da; konut, ticari alan, altyapı, sanayi ve kamu sektörü inşaatlarını kapsamaktadır.

İnşaat demiri, Etiyopya'nın hızla büyümekte olan inşaat sektörü için ihtiyaç duyduğu en temel girdidir. Etiyopya'da inşaat demiri sektörü, ülkenin hızla gelişen inşaat ve altyapı yatırımlarının etkisiyle son yıllarda önemli bir büyümeye göstermektedir. Artan konut ihtiyacı, sanayi tesislerinin ve altyapı projelerinin yaygınlaşması, demir-çelik ürünlerine olan talebi sürekli olarak artırmaktadır. Addis Ababa başta olmak üzere büyük şehirlerde yürütülen kentsel dönüşüm projeleri, inşaat demirine olan iç talebin en önemli belirleyicilerindendir. Bu durum, hem yerli üreticiler hem de ithalatçılar açısından sektörü stratejik bir konuma taşımıştır. Bununla birlikte, anılan sektörde ülkenin üretimi düşük seviyededir.

Etiyopya'da inşaat demiri sektörü, yıllık yaklaşık 5 milyon tonluk önemli bir üretim kapasitesine sahiptir. Ancak, ülkedeki yerel üretim bahse konu kapasitenin yalnızca %20-30'uyla sınırlıdır. Yerel sanayi talebi karşılamakta zorlanmaktadır.

Ülkede faaliyet gösteren yerli demir üreticileri, çoğunlukla hurda demirden geri dönüşüm yöntemiyle üretim yapmaktadır. Ancak üretim kapasitesi, iç talebi karşılamakta yetersiz kalmakta; bu nedenle ithalat önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye, Çin ve Hindistan gibi ülkeler, Etiyopya'nın inşaat demiri ithalatında başlıca tedarikçiler arasında yer almaktadır. Bu ithalatın büyük kısmı, inşaat demiri çubukları ve profil demirlerinden oluşmaktadır.

Sektör, kütük ve hurda demir gibi ithal hammaddelere büyük ölçüde bağımlıdır. Etiyopya'da 2025 yılı itibariyle, cevherden üretim gerçekleştiren bir demir işleme tesisi bulunmamaktadır. Üretimin tamamı ithal kütük ve hurdaya dayanmaktadır. Bununla birlikte, Etiyopya Maden Bakanlığının raporlarına göre ülkede demir cevheri maden yatakları bulunmakla birlikte henüz işlenmemektedir.

Öte yandan, yerel üretim demirin kalitesiyle ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Yerelde üretilen demirin uluslararası mukavemet ve süneklik standartlarını karşılayamadığı sıklıkla duyulmaktadır. Bu sorunları gidermek için Etiyopya Standartları Ajansı, inşaat demiri ürünleri için bir sertifikasyon programı oluşturmuştur.

Öte yandan, kentsel alanlardaki yetersiz depolama kapasitesinden kaynaklı olarak üretilen inşaat demirlerinin depolanmasına dair sorunlar bulunmaktadır.

Ülkede sıklıkla karşılaşılan elektrik kesintileri de zaman zaman yerli üreticilerin üretimlerinin durmasına ve siparişleri yetiştirememelerine neden olmaktadır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

2025 yılı itibarıyla, Etiyopya’da inşaat demirinin üretici ton fiyatı yaklaşık 600 – 650 ABD Doları aralığındadır. Bu fiyat; çap, kalite (Grade 40 / 60) ve Addis Ababa dışındaki nakliye maliyetlerine göre değişiklik göstermektedir.

Öte yandan, demir fiyatlarının uluslararası piyasalardaki fiyat değişiklikleri, Etiyopya pazarında da fiyatların sürekli dalgalanmasına neden olmaktadır.

1.3 Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Sektörde, Etiyopya’nın önde gelen üretici yerli firmaları aşağıda yer almaktadır.

AARTI STEEL PLC
Tel: 0116673563
Mob: 0930003739/0911522420
Fax: 0116673562
Email: aartiethiopia@gmail.com

ABYSSINIA INTEGRATED STEEL P.L.C
Tel: 0116635122/55
Mob: 0913325236/0930294025
Fax: 0116639756
Email: sales@agiethiopia.com
P.O.Box: 22091/1000

BETHEL ENGINEERING PLC
Tel: 0114420557
Mob: 0911201738
Fax: 0114432272
Email: engineeringbethelplc@gmail.com
P.O.Box: 121118

D.H GEDA TRADE & INDUSTRY PLC
Tel: 0116638154/58/59/60
Fax: 0116638162
Email: dhgedat@gmail.com
P.O.Box: 534
Web: www.dhgeda.com

GATEPRO P.L.C
Tel: 0114401070/69/68/71
Mob: 0911207142
Fax: 0114401067
Email: gatepro_usa@msn.com
P.O.Box: 2466

KALITI METAL PRODUCTS FACTORY
Tel: 0114340110/4340387/4340162
Mob: 0911206726/0911661657
Fax: 0114341013/4349950

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Email: kalitimetal@gmail.com
P.O.Box: 5751
Web: www.kalitimetal.net.et

STEELY R.M.I PLC
Tel: 0116677798
Mob: 0911215547/0911237754
Fax: 0116677302
Email: info@steelyrmipcl.com
P.O.Box: 10742

AB TESSMAME YEGEBERENA TECHNOLOGY CENTER
Tel: 0113470806
Mob: 0911016446/0912140114/0910002090
Email: abtessmame@gmail.com

ADAMA STEEL FACTORY
Tel: 0228126463
Mob: 0911205309/0911491493
Fax: 0221119731/0221119020/022112676
Email: adamasteelfactory@yahoo.com

ALEKA EROM ENTERPRISE
Tel: 0114661075/4665029/1207073
Mob: 0911207073
Fax: 0114654775

1.4 Sektörde Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Toptan Satış Yapısı

Toptan satış kanalları değerlendirildiğinde, Etiyopya’da demir-çelik ürünleri genellikle özel distribütörler ve ithalatçı firmalar aracılığıyla piyasaya sunulmaktadır. Bu firmalar, hem kamu projelerine hem de özel sektör müteahhitlerine tedarik sağlamaktadır.

Addis Ababa’daki “Merkato” gibi büyük ticaret merkezleri, toptan demir ticaretinin yoğunlaştığı alanlar olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, lojistik altyapı eksiklikleri ve döviz kısıtlamaları, sektörde fiyat istikrarını olumsuz yönde etkileyen temel unsurlardır.

Etiyopya inşaat demiri sektörü yüksek büyüme potansiyeli taşıyan, ancak üretim kapasitesi, finansman ve tedarik zinciri alanlarında yapısal sorunlarla karşı karşıya olan bir sektördür. Hükûmetin yerli sanayiye güçlendirmeye yönelik politikaları ve altyapı yatırımlarına verdiği öncelik, orta vadede sektörde yeni yatırım fırsatları doğurabilir. Türk firmalarının teknik bilgi birikimi, üretim teknolojisi ve kalite standartları açısından sahip oldukları avantajlar, Etiyopya pazarında güçlü bir konum elde etmeleri için önemli bir fırsat sunmaktadır.

Etiyopya'daki toptan inşaat demiri satışı görece gelişmemiştir. Zira demire ihtiyaç duyanlar doğrudan yerel üreticiden veya ithalatçılardan almayı tercih etmektedirler.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bununla birlikte, Etiyopya pazarına inşaat demiri sağlayan büyük toptancılar çoğunlukla Cibuti’de yerleşik firmaları ve depoları aracılığıyla faaliyette bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile, bahse konu sektörde toptancıların faaliyette bulundukları yer Cibuti’dir. Zira deniz ulaşımı bulunmayan Etiyopya’nın dünyaya açılan kapısı Cibuti limanlarıdır. Ayrıca, Cibuti Bankaları üzerinden akreditifli işlemlerin gerçekleştirilmesi daha hızlı ve kolay olmaktadır.

Toptancıların, Cibuti üzerinden, Addis Ababa’ya 1 gün içerisinde sevkiyat gerçekleştirme kabiliyeti bulunmaktadır.

Bahse konu toptancılar, uluslararası tedarikçilerden (örneğin Türkiye, Hindistan, Çin) bitmiş inşaat demiri satın almaktadırlar.

Sektörde toptan ticaretin önündeki en büyük engel ülkedeki kronik döviz kıtlığıdır. Anılan problem, yüksek miktarda toptan ticaretin gerçekleşmesini zorlaştırmaktadır.

Perakende Satış Ağı

Etiyopya’da inşaat demiri sektörünün perakende satış ayağı, genellikle küçük ve orta ölçekli yapı malzemesi mağazaları ile yerel bayiler aracılığıyla yürütülmektedir. Bu işletmeler, büyük toptancı firmalardan veya doğrudan ithalatçılardan temin ettikleri ürünleri son kullanıcıya, bireysel inşaat sahipleri, küçük müteahhitler ve ustalara ulaştırmaktadır.

Perakende satışta fiyat dalgalanmaları, özellikle döviz kuru değişikliklerine ve ithalat maliyetlerindeki artışlara bağlı olarak sıkça yaşanmaktadır. Bu nedenle fiyat istikrarı, perakendeciler açısından en kritik zorluklardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Perakende satış noktalarının büyük bir kısmı Addis Ababa, Dire Dawa, Mekelle ve Adama gibi sanayileşme ve kentleşme oranı yüksek şehirlerde yoğunlaşmıştır. Bu bölgelerde artan konut inşaatları, demir ve çelik ürünlerine olan perakende talebi canlı tutmaktadır.

Satış noktaları genellikle nakit veya kısa vadeli vadeli satış modeliyle çalışmakta olup, finansmana erişim zorlukları nedeniyle uzun vadeli kredili satış sistemi yaygın değildir. Buna karşın, bazı büyük bayiler müşteri bağlılığını artırmak için stok garantisi, teslimat hizmeti ve fiyat sabitleme gibi uygulamalar geliştirmektedir.

Perakende pazarının gelişimini sınırlayan başlıca faktörler arasında yüksek lojistik maliyetler, döviz sıkıntısı ve standart dışı ürünlerin piyasada yer alması sayılabilir. Özellikle kalite denetimlerinin yetersizliği, tüketicilerin güvenli ve dayanıklı ürünlere erişimini zaman zaman güçleştirmektedir. Bu bağlamda, kalite kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi ve piyasa denetimlerinin artırılması, sektörün sürdürülebilir büyümesi açısından önem arz etmektedir.

Türk menşeli ürünlerin kalite ve dayanıklılık açısından olumlu algısı, perakende düzeyde Türk firmalarına rekabet avantajı sağlayan bir unsurdur.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2. Etiyopya'nın Sektörde Dış Ticareti

2.1 İnşaat Demiri Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Miktar* (ton/kg)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Türkiye	81,187		48.4
2	Çin	74,346		44.3
3	Hindistan	9,290		5.5
4	İtalya	2,189		1.3
5	Almanya	242		0.1
6	Hollanda	120		0.1
7	Amerika Birleşik Devletleri	67		0
8	Kore Cumhuriyeti	59		0
9	Kenya	45		0
10	Kanada	43		0

*Miktar bilgisi bulunmamaktadır.

2.2 İnşaat Demiri Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (bin \$)	Miktar * (ton/kg...)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Nijerya	42		87.5
2	Çek Cumhuriyeti	3		6.3
3	İrlanda	2		4.2
4	Tayland	1		2.1
5	İsveç	-		-
6	Fransa	-		-
7	İspanya	-		-
8	Belçika	-		-
9	Avusturya	-		-
10	Angola	-		-

*Miktar bilgisi bulunmamaktadır.

2.3 İnşaat Demiri Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı(%)
721420	Demir veya alaşımsız çelikten, girintili, çıkıntılı, oluklu veya diğer şekil bozuklukları olan çubuklar ve çubuklar	93,963	78,766	84
721499	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ve çubuklar, sadece sıcak haddelenmiş, sadece sıcak çekilmiş veya sadece sıcak ekstrüde edilmiş	1,189	77	6
721410	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ve çubuklar, dövülmekten daha ileri işlenmemiş (düzensiz olarak işlenmiş olanlar hariç)	97	-	-
721491		76	-	-

2.4 İnşaat Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Anılan sektörde Etiyopya'nın ihracatı yok denecek kadar azdır.

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Etiyopya'ya İhracatı (milyon \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2022	2023	2024	2025
1	721420	Demir veya alaşımsız çelikten, girintili, çıkıntılı, oluklu veya diğer şekil bozuklukları olan çubuklar ve çubuklar	53,048	100,950	81,187	-

Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Miktar ton/kg/litr)

İnşaat sektöründe ülkemizin, Etiyopya'ya ihracatına ilişkin miktar bilgisi güvenilir kaynaklarda mevcut değildir.

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Etiyopya'da inşaat demiri sektörü açısından hedef bölgeler, ülkenin sanayileşme, kentleşme ve altyapı yatırımlarının yoğunlaştığı alanlarla örtüşmektedir. Bu çerçevede Addis Ababa, hem başkent olması hem de ülke genelindeki inşaat faaliyetlerinin merkezinde yer alması nedeniyle sektörün en stratejik pazarı konumundadır. Şehirde yürütülen kentsel dönüşüm projeleri, kamu binaları, konut kompleksleri ve yol altyapı çalışmaları, inşaat demiri talebini sürekli olarak artırmaktadır. Ayrıca başkentteki yoğun inşaat talebi, hem toptan hem de perakende satış kanalları açısından yüksek bir ticari potansiyel sunmaktadır.

Oromia ve Amhara Eyaletleri, artan sanayi bölgeleri ve tarıma dayalı kalkınma projeleriyle inşaat demiri talebinin hızla büyüdüğü diğer önemli bölgeler arasında yer almaktadır. Adama, Bishoftu ve Bahir Dar gibi şehirlerde yürütülen yeni konut alanları, sanayi tesisleri ve yol projeleri, bu bölgelerdeki pazar hacmini genişletmektedir. Oromia eyaleti, Addis Ababa'ya yakınlığı ve ulaşım altyapısının görece gelişmiş olması sebebiyle yatırımcılar için lojistik açıdan avantajlı bir konum sunmaktadır. Bu durum, demir tedariki ve dağıtımı açısından bölgeyi cazip hale getirmektedir.

Bunun yanı sıra Tigray, Dire Dawa ve Hawassa (Sidama Eyaleti) bölgeleri de sektör için orta vadede önemli potansiyel barındırmaktadır. Dire Dawa, ülkenin en önemli sanayi ve lojistik merkezlerinden biri olarak demir-çelik ürünlerinin depolanması ve dağıtımı için uygun koşullar sunmaktadır. Hawassa'daki sanayi parkı yatırımları ve çevresinde gelişen konut projeleri, inşaat demiri talebini istikrarlı biçimde artırmaktadır. Tigray bölgesinde ise güvenlik koşullarının iyileşmesiyle birlikte yeniden yapılanma sürecinin başlaması, yeni altyapı ve konut projeleri için ciddi bir talep potansiyeli yaratmaktadır. Bu doğrultuda söz konusu bölgeler, sektörel büyüme ve yatırım planlamalarında öncelikli hedef alanlar olarak değerlendirilmektedir.

Öte yandan, başkent Addis Ababa'da bulunan ve ülkenin en büyük toptancı pazarı olan Merkato iş bölgesi ülkedeki büyük toptancıların depo/ofislerinin bulunduğu yerdir. Bu kapsamda, iş insanlarımızın iş bağlantıları kurmak üzere Merkato'yu ziyaret etmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Etiyopya'daki inşaat ve demir / çelik sektörüne yönelik başlıca birlik, dernek ve sivil toplum kuruluşlar aşağıda yer almaktadır. Bu kuruluşlar doğrudan "inşaat demiri" üretimi ya da demir/çelik sektöründe faaliyet gösteren kurumlara yönelik faaliyet yapmaktadır.

- **Ethiopian Association of Basic Metal and Engineering Industries (EABMEI)**

Adres: Addis Ababa, Etiyopya

Telefon: +251-011-6293429

Faks: +251-011-6293429

Web: www.eabmei.org

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bu kuruluş, demir-çelik üretimi ve teknoloji alanında yerel sanayinin güçlendirilmesine odaklanmış olması bakımından, inşaat demiri sektöründe yer almak isteyen firmalar için önemli bir temas noktasıdır.

- **Construction Contractors Association of Ethiopia (CCAE)**

Telefon: +251-11-5524692

Web sitesi: <https://ethiopian-construction.org/>

Bu dernek, inşaat piyasasında faaliyet gösteren müteahhitlerle doğrudan bağlantılıdır; demir-çelik tedarikçileri açısından ise müteahhitlerle temas kurmak ve satış kanalı geliştirmek açısından önemlidir.

- Oromia Ticaret Odası

<https://occi.org.et/>

- Addis Ababa Ticaret Odası ve Sektörler Birliği

<https://addischamber.com/>

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

- **AddisBiz – Ethiopian Business Directory & Portal**

Etiyopya genelinde faaliyet gösteren ithalatçı, ihracatçı ve tedarikçi firmaların bilgilerini kategorilere göre sınıflandıran bir ticaret rehberidir. “Iron, Steel & Reinforcement Bar Importers and Suppliers” başlığı altında sektöre ait firmalar listelenmektedir.

Web sitesi: <https://addisbiz.com/business-directory/importers/iron-steel>

- **2merkato – Ethiopian Business Portal**

Etiyopya’daki işletmeleri kapsayan en geniş dijital ticaret rehberlerinden biridir. “Importers in Ethiopia” ve “Construction & Metal Products” kategorileri altında yüzlerce kayıt bulunmaktadır.

Web sitesi: <https://www.2merkato.com/directory>

- **Volza – Global Import Export Data Platform**

HSN kodu, tedarikçi ve alıcı verilerine dayalı olarak ithalatçı firmaların listesini sunan uluslararası bir veri platformudur. “Iron & Steel Buyers in Ethiopia” bölümü, rebar ve çelik ithalatçıları göstermektedir.

Web sitesi: <https://www.volza.com/p/iron-an-steel/buyers/buyers-in-ethiopia>

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Etiyopya’da inşaat demiri (rebar) ve çelik ürünlerinin ithalatında uygulanmakta olan mevzuat, Ethiopian Customs Commission, Ethiopian Standards and Quality Authority (ESQCA) ve National Bank of Ethiopia (NBE) düzenlemelerine dayanmaktadır.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Aşağıda, sektörün ithalat sürecinde gerekli zorunlu belgeler ve bunların detaylı açıklamaları yer almaktadır:

1. İthalat Lisansı (Import Trade License)

Etiyopya’da her ithalat işlemi için geçerli bir “Import Trade License” belgesine sahip olunması zorunludur.

- Yetkili kurum: Ministry of Trade and Regional Integration (MOTRI).
- İçeriği: Lisans, şirketin ticaret sicili, faaliyet alanı ve ürün grubuna göre düzenlenir.
- Geçerlilik: Genellikle bir yıllık süre için geçerlidir ve her yıl yenilenmesi gerekir.
- Önemi: İthalatçı firmanın resmî olarak dış ticaret yapma yetkisini gösterir; gümrük işlemleri bu belge olmadan başlatılamaz.

2. Proforma Fatura (Proforma Invoice)

Her ithalat işlemi öncesinde, ihracatçı firma tarafından düzenlenmiş proforma fatura ibraz edilmelidir.

- İçeriği: Ürün adı, HS (Harmonized System) kodu, birim fiyat, toplam bedel, navlun koşulları (CIF, FOB vb.), menşe ülke bilgisi.
- Amaç: Banka akreditifi (L/C) açılması, döviz tahsisi ve ithalat izinlerinin onayı için kullanılır.
- Onay: Ethiopian Customs Commission tarafından işlem öncesinde doğrulanır.

3. İthalat İzin Belgesi / Foreign Exchange Permit

Etiyopya’da döviz tahsisi kontrol altında olduğu için, ithalat işlemi öncesinde ithalatçı firmalar National Bank of Ethiopia (NBE) veya yetkilendirilmiş ticari bankalar aracılığıyla döviz kullanım izni almak zorundadır.

- İçeriği: İthalatçı firma bilgisi, fatura tutarı, para birimi, tedarikçi adı, transfer edilecek banka bilgisi.
- Amaç: İthalat işlemi için gereken dövizin resmi kanaldan sağlandığını kanıtlamak.
- Zorluk: Döviz kısıtlamaları nedeniyle bu izin süreci uzun sürebilir; ithalat planlaması buna göre yapılmalıdır.

5. Mal Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)

Ürünün üretildiği ülkeyi gösteren belgedir ve ticari anlaşmalar veya gümrük vergisi oranlarının belirlenmesinde kullanılır.

- Düzenleyen kurum: İhracatçı ülkenin Ticaret veya Sanayi Odası.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- Zorunlu unsurlar: Üretici firma bilgisi, ürün tanımı, menşe ülke kodu, mühür ve imza.
- Kullanım alanı: Gümrük vergisi uygulamaları, istatistik kayıtları ve gümrük muafiyet değerlendirmelerinde.

5. Kalite ve Uygunluk Sertifikası (Certificate of Conformity – CoC)

İnşaat demiri, Etiyopya’da Ethiopian Standards and Quality Authority (ESQCA) tarafından belirlenen kalite standartlarına tabidir.

- Amaç: Ürünün Etiyopya ulusal standardına (ES ISO veya ES EN normlarına) uygunluğunu kanıtlamak.
- Düzenleyen kurum: İhracatçı ülkenin akredite laboratuvarı veya Etiyopya’da tanınmış test kuruluşları.
- Zorunluluk: Her parti için kalite sertifikası olmadan gümrükte mal serbest bırakılmaz.
- Kapsam: Mekanik dayanım, kimyasal bileşim, çubuk çapı, korozyon direnci gibi teknik test sonuçlarını içerir.

6. Taşıma Belgeleri (Bill of Lading / Air Waybill / Road Consignment Note)

Malın taşındığı nakliye türüne göre düzenlenmiş taşıma belgesidir.

- Bill of Lading (Denizyolu): Taşıyıcı firma tarafından düzenlenir; yükleme limanı, varış limanı, konteyner numarası gibi bilgiler içerir.
- Air Waybill (Havayolu): Hava kargo taşımacılığında kullanılır.
- Road Consignment Note: Kara taşımacılığında geçerlidir.
- Amaç: Gümrükte malın fiziki varlığını ve taşınma şeklinin doğruluğunu belgelemek.

7. Ticari Fatura (Commercial Invoice)

İthalat işlemi tamamlandığında gümrükte ibraz edilmesi gereken nihai faturadır.

- İçeriği: Gerçek satış tutarı, ürün detayı, sevkiyat şartları, sigorta bedeli, menşe ve tedarikçi bilgileri.
- Onay: Gümrük komisyonunca, proforma faturadaki bilgilerle karşılaştırılarak doğrulanır.

8. Paketleme Listesi (Packing List)

- Amaç: Malın ambalaj içeriği, ağırlığı, ölçüsü ve miktarının belirtilmesi.
- İçeriği: Her konteyner veya paket için ürün türü, net/brüt ağırlık, ölçüler.
- Kullanım: Gümrük muayenelerinde eşya tespiti ve numune kontrolü için zorunludur.

9. Gümrük Beyannamesi (Customs Declaration Form)

İthalatın son aşamasında düzenlenir ve tüm belgelerin resmi beyanıdır.

- Yetkili kurum: Ethiopian Customs Commission.
- Kapsam: İthalatçı bilgisi, ürün kodu, gümrük tarifesi, vergi oranı, CIF değeri.
- Zorunluluk: Beyanname olmadan hiçbir mal gümrükten geçemez; gümrük müşaviri veya ithalatçı tarafından elektronik sistemde beyan edilir.

10. Sigorta Sertifikası (Insurance Certificate)

- Amaç: Taşıma sürecinde malın hasar veya kayıp riskine karşı sigortalandığını göstermek.
- Kapsam: Poliçe numarası, teminat bedeli, nakliye yolu ve sigorta şirketi bilgileri.
- Zorunluluk: Özellikle CIF veya CFR teslim şartlarında ithalatçı tarafından ibraz edilir.

Etiyopya’da inşaat demiri ithalatı, çok aşamalı belge doğrulama ve onay süreçlerine tabidir Özellikle döviz tahsisi (NBE), kalite sertifikası (ESQCA) ve ithalat lisansı (MOTRI) olmadan işlem yapılamaz. Bu belgelerin eksikliği, gümrükte malın bekletilmesine, ek vergiye veya iade işlemine neden olabilir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Etiyopya’da inşaat demiri ve çelik ürünleri ithalatında sevk öncesi inceleme (Pre-Shipment Inspection) zorunlu bir uygulamadır. Bu uygulama, hem Ethiopian Standards and Quality Authority (ESQCA) hem de Ethiopian Customs Commission düzenlemeleri kapsamında yürütülmektedir. Aşağıda bu zorunluluğun kapsamı, dayanağı ve uygulama süreci açıklanmaktadır.

Hukuki Dayanak ve Yetkili Kurumlar

- Yetkili kurum: Ethiopian Standards and Quality Authority (ESQCA)
- Yasal dayanak: “Mandatory Conformity Assessment Directive” (2020/21) ve “Goods Import Inspection Regulation No. 433/2018”.
- Amaç: Ülkeye giren ürünlerin ulusal kalite standartlarına (Ethiopian Standard) uygunluğunu sevk öncesinde kontrol ederek düşük kaliteli, tehlikeli veya standart dışı ürünlerin ithalatını önlemek.
- Kapsam: Metal, çelik, inşaat demiri (reinforcement bar), çimento, kablo ve bazı sanayi ürünleri “zorunlu denetime tabi ürünler listesi”nde yer almaktadır.

Uygulama Şekli

İnşaat demiri veya çelik ürünü ithal etmek isteyen firmalar, sevkiyat gerçekleşmeden önce ESQCA tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşuna başvurmak zorundadır.

Süreç şu adımlardan oluşur:

- Başvuru: İthalatçı firma, proforma fatura, ürün teknik belgeleri ve menşe bilgisiyle birlikte denetim kuruluşuna başvuru yapar.
- Ürün numunesi ve test: Yetkili laboratuvar veya denetim kuruluşu, ürünün numunesini alarak kimyasal bileşim ve mekanik dayanım testlerini gerçekleştirir.
- Fabrika denetimi (gerekirse): Özellikle yeni tedarikçi veya şüpheli kalite durumlarında üretim tesisinde yerinde denetim yapılabilir.
- Certificate of Conformity (CoC) düzenlenmesi: Ürün testlerden geçerse, ESQCA adına Pre-Shipment Certificate of Conformity (PSIC) düzenlenir.
- Gümrükte zorunlu ibraz: Bu belge olmadan hiçbir çelik ürünü (özellikle rebar) Etiyopya gümrüğünde serbest bırakılmaz.

ESQCA, Etiyopya dışındaki sevk öncesi kalite kontrolü için uluslararası gözetim firmalarıyla çalışmaktadır. Bunlar:

- SGS (Société Générale de Surveillance)
- Bureau Veritas
- Intertek
- TÜV Rheinland

Sevk öncesi inceleme sonucu verilen Certificate of Conformity (CoC), gümrük beyannamesine eklenmek zorundadır. CoC sunulmadığı durumda gümrükte ürün “şüpheli kalite” olarak sınıflandırılır, ESQCA’nın yerinde incelemesi tamamlanana kadar mal gümrükte bekletilir. Bu durumda ithalatçı, hem depolama ücreti hem de gecikme cezası riskiyle karşılaşabilir.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Etiyopya’da 2026 yılında inşaat ve demir-çelik sektörüyle ilgili dikkate değer iki fuar gerçekleştirilecek olup, bahse konu fuarlara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır. Bununla birlikte, anılan sektörde milli katılımlı fuar bulunmamaktadır.

- **5th Buildexpo Ethiopia**

18–20 Şubat 2026

Addis Ababa

Yapı malzemeleri, makine & donanım, maden, çelik, alüminyum dahil geniş yapı-inşaat sektörü

<https://www.expogr.com/ethiopia/buildexpo/>

- **The Big 5 Construct Ethiopia 2026**

18–20 Haziran 2026

Addis Ababa

İnşaat, makina, beton, çelik, alüminyum, yapı-sektörü

<https://www.big5constructethiopia.com/>

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Mevcut durumda anılan sektöre yönelik planlanan ticaret heyeti bulunmamaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Etiyopya’da devlet ihalelerinin ilan edildiği başlıca resmi web siteleri ve açıklamaları aşağıda sunulmaktadır:

Ethiopian Public Procurement and Property Administration Authority (PPPA)

Web sitesi: www.ppa.gov.et

Açıklama: Etiyopya’da federal kamu kurumlarının satın alma ve mal varlığı yönetimi işlerini yürüten resmi idari otoritedir. Tedarikçi kaydı, kara liste uygulamaları, ihale yönergeleri ve standart formlar gibi düzenleyici dokümanlar bu kurum tarafından yayımlanmaktadır.

Electronic Government Procurement (eGP) Platform

Web sitesi: www.production.egp.gov.et

Açıklama: Etiyopya hükümeti tarafından hayata geçirilen elektronik kamu satın alma sistemidir. Bu platform üzerinden kamu kurumları ihale duyurularını yayımlayabilmekte, tedarikçiler kayıt olabilmekte ve tekliflerini elektronik ortamda sunabilmektedir.

Addis Herald Resmi Gazetesi

Etiyopya’da kamu kurumları tarafından ilan edilen ihaleler Addis Herald resmi gazetesi üzerinden yayımlanmaktadır. Anılan gazetenin ihaleler bölümüne aşağıda yer alan link üzerinden ulaşılabilir.

<https://press.et/herald/#>

Öte yandan, Etiyopya’da her kamu kurumunun/kuruluşun yetki alanına göre kamu ihalesi ilanlarını kendi web portalında yayımlaması da yaygın bir uygulamadır. Dolayısıyla sektör açısından ilgili bakanlık veya kurumun web sayfası da takip edilmelidir.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Etiyopya, Dünya Ticaret Örgütü’ne (DTÖ) üye değildir. Bu kapsamda, DTÖ’nün en çok kayırlan ülke (MFN) ilkesi de dâhil olmak üzere temel ilkelerini uygulamamaktadır. Etiyopya, DTÖ’ye üyelik çalışmalarına hız vermiştir.

Etiyopya’nın mevcut durumda ülkemiz ya da herhangi başka bir ülke ile STA, TTA veya diğer bir ticari anlaşması bulunmamaktadır.

Etiyopya, Etiyopya Afrika Kıtasal Ticaret Anlaşması (AfCFTA)’yı kabul etmiş ve kademeli uygulamaya geçtiğini duyurmuştur. AfCFTA’nın kademeli liberalizasyonunda bazı tarife satırları henüz dahil edilmemiştir. Bu kapsamda, demir-çelik ürünleri kısmen veya tamamen bu kapsama alınıyor olabilmektedir, kesin durum HS kodu bazında teyit edilmelidir.

Diğer yandan Etiyopya, 21 üyesi ve yaklaşık 600 milyonluk nüfusuyla Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı’nın (COMESA) bir üyesidir.

Tercihli tarifelerden yararlanmak için AfCFTA ve COMESA kurallarına uygun menşe belgeleri gereklidir; aksi hâlde standart (MFN veya ulusal) tarifeler uygulanmaktadır.

4.9 Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Bulunmamaktadır.

4.10 Sektörde Standartlar

Etiyopya her ne kadar en az gelişmiş ülkelerden biri olsa da, özellikle standartlar alanında yeni bir yapılanmaya gitmiş, Etiyopya Standartlar Ajansı (IES) tek yetkili kurum haline getirmiştir. Ayrıca Etiyopya Uygunluk Değerlendirme Şirketi, Etiyopya Akreditasyon Ofisi ve Etiyopya Ulusal Metroloji Enstitüsü bu alanda faaliyet gösteren ve hizmet veren diğer kurumlar olarak belirlenmiştir.

IES tarafından yayımlanmış “List of compulsory standards and regulated products” adlı belgeye göre, “Ribbed steel bars for the reinforcement of concrete (Part 2: Ribbed Bars)” ürünleri zorunlu standart kapsamına alınmıştır.

Bu kapsamda, Etiyopya’ya ithal edilen ürünlerin adı geçen standarda tabii olması zorunludur.

İlgili Kurumların İletişim Adresleri ve Web Siteleri Aşağıdadır.

Ethiopian Standards Agency
P. O. Box 2310
Addis Ababa, Ethiopia
Tel: +251-11-646-0111/+251-11-646-0565
Fax: +251-11-646-0880
E-mail: info@ethiostandards.org
Ethiopian Standards Agency

Ethiopian Conformity Assessment Enterprise
P.O. Box 11145
Addis Ababa, Ethiopia
Tel: +251-11-646-0569/+251-11-651-1381
Fax: +251-11-645-9720
Email: info-cs@eca-e.com
Ethiopian Conformity Assessment Enterprise

4.11 Sektörde Etiketleme

Etiyopya’da demir-çelik sektöründe etiketleme (labeling and marking) uygulamaları; ulusal standartlar, kalite yönetmelikleri ve ithalat denetimi mevzuatı kapsamında belirlenmiştir.

Institute of Ethiopian Standards (IES) ve Ethiopian Conformity Assessment Enterprise (ECAE) tarafından yayımlanan “Labeling and Marking Requirements for Industrial Products” yönetmeliği, tüm zorunlu standarda tabi ürünlerde uygulanır.

Demir-çelik ürünleri, “zorunlu standarda tabi” ürün grubuna (CES 101-2013 – Ribbed Steel Bars for Reinforcement of Concrete) dâhil olduğu için etiketleme kuralları bağlayıcıdır.

Denetimler ECAE ve Ethiopian Quality and Standards Authority tarafından yapılır. (ww.ecae.org.et)

Demir-çelik çubuk, profil veya tel ürünlerinde her demet, bobin veya paket üzerinde kalıcı ve okunabilir şekilde şu bilgiler yer almalıdır

- Üretici veya ithalatçı adı / markası

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

- Firma adı, ticari unvan veya tescilli marka
- Menşe ülke (Country of Origin)
- Üretim yapılan ülke
- Ürün tipi ve standard numarası Örneğin: Ribbed Steel Bar – CES 101-2013
- Çap / Boy / Sınıf Örneğin: Ø16 mm, Length = 12 m, Grade 60.
- Isı (Heat) veya Lot Numarası
- İzlenebilirlik için her üretim partisinin numarası.
- Net ağırlık veya adet
- Paket/demet başına kg veya adet olarak
- Üretim tarihi (veya batch tarihi)

Bu bilgiler metal etiket, boya baskı, rulo etiketi veya damgalama (marking) yöntemiyle yapılabilir. Yazılar okunaklı, silinmez ve açık renk kontrastlı olmalıdır.

CES 101-2013 standardına göre betonarme çubuklar için kalıcı yüzey işareti (embossed marking) gereklidir. Her çubuğun belirli aralıklarla yüzeyine üretici tanıtım işareti (manufacturer's mark) ve çap tanımlayıcı işaret damgalanmalıdır. Bu işaret, her çubuğun her iki ucundan itibaren en az 1 metre aralıkla tekrarlanmalıdır. Harf veya sembol biçiminde olmalıdır. (örnek: "RS" = Raval Steel)

Etiyopya'ya ithal edilen demir-çelik ürünleri için:

- Ürün etiketinde İngilizce veya Amharik dilinde açıklama zorunludur.
- Etiket, ürünle birlikte kalıcı olarak bulunmalı (yalnızca ambalaj üzerinde olmamalı).
- Gümrükte veya pre-shipment inspection (sevk öncesi kontrol) sürecinde etiket kontrolü yapılır.
- Etiket üzerinde yer alan standard numarası (örneğin CES 101-2013 veya ASTM A615) ve menşe bilgisi belgelendirme evraklarıyla uyumlu olmalıdır.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Bir inşaat demiri demetinde bulunması gereken etiket örneği aşağıda yer almaktadır:

Manufacturer: XYZ Steel PLC
Product: Ribbed Reinforcement Bar
Standard: CES 101-2013 / Grade 60
Size: Ø 16 mm × 12 m
Lot No: RS-A241 / Batch 2025-03-12
Weight: 1,200 kg
Country of Origin: Ethiopia
Inspection: ECAE Certified

Etiket üzerine ECAE Onay Mührü veya Conformity Mark eklenmiş olmalıdır (sertifikalı üreticiler için).

4.13 Lojistik

Etiyopya, denize bağlantısı olmayan bir ülkedir. Cibuti limanı Etiyopya'nın uluslararası ticarete açılan ana kapısıdır. Bu kapsamda, Etiyopya'nın uluslararası ticaretinin % 92'si Cibuti üzerinden gerçekleşmektedir. Öte yandan, Etiyopya gümrük taşımacılığında 3 adet diğer koridora sahiptir. Bunlar; Port Sudan koridoru, Nairobi-Mombasa-Addis Ababa koridoru ve Berbera koridorlarıdır.

Etiyopya Havayolları, şu anda 36 kargo ve 100 uluslararası ve 20 ulusal insan taşımacılığı destinasyon sayısı ile Dünyanın en önemli havayolu şirketlerinden birisi haline gelmiştir.

Türkiye ile Etiyopya arasındaki ihracat ve lojistik süreçleri, coğrafi uzaklık ve denizyolu bağlantılarına bağlı olarak çoğunlukla denizyolu taşımacılığı temelinde yürütülmektedir. Türkiye'den Etiyopya'ya yapılan ihracatta en yaygın güzergâh, Mersin, İstanbul (Ambarlı) veya İzmir limanlarından çıkan yüklerin Kızıldeniz üzerinden Cibuti Limanı'na (Port of Djibouti) ulaştırılması şeklindedir. Etiyopya'nın denize kıyısı bulunmadığından, ithalat ve ihracat operasyonları Cibuti üzerinden kara yolu (koridor) taşımacılığıyla Addis Ababa'ya yönlendirilmektedir. Ortalama taşıma süresi yükleme ve boşaltma dâhil 20 ila 30 gün arasında değişmektedir.

Etiyopya'ya yönelik taşımada denizyolu + karayolu kombinasyonu (multimodal taşımacılık) en verimli yöntem olarak kabul edilmektedir. Cibuti Limanı'na gelen konteynerler, Etiyopya ile Cibuti arasında bulunan Addis Ababa-Djibouti demiryolu hattı veya kamyon taşımacılığı aracılığıyla ülke içi sevkiyata yönlendirilir.

Özellikle inşaat demiri gibi ağır tonajlı yükler için karayolu taşımacılığı tercih edilmektedir. Türkiye'den gönderilen yüklerin önemli kısmı CMA CGM, Maersk, MSC gibi uluslararası deniz taşımacılığı firmaları tarafından taşınmakta; Cibuti'deki terminal işlemleri ise Djibouti Port Authority kontrolünde yürütülmektedir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Addis Ababa, Etiyopya'nın başkenti olmasının yanında en büyük şehri ve ülkeye gelen ihraç ürünlerinin dağıtım merkezidir. Addis Ababa'da yer alan Merkato iş ve ticaret bölgesi başta tekstil, gıda, tarım ürünleri, mobilya ve beyaz eşya olmak üzere çeşitli ihraç ürünlerinin dağıtıcı ve toptancılarının ofislerinin ve depolarının bulunduğu bölgedir.

Dire Dawa, Mekelle, Adama, Jigjiga ve Bahir Dar şehirleri, Etiyopya'nın nüfus olarak büyük diğer şehirleri olup, tüketim potansiyeli olan şehirleridir.

Etiyopya pazarında başarılı olmak için yerel dağıtıcı ve acenteler ile işbirliği yapılması tavsiye edilmektedir. Uluslararası yardım ve finans kuruluşları tarafından sağlanan yardım ve kredilerle veya bizzat devletin kendi imkanlarıyla yapılan yurtdışı alımlarında tecrübeli distribütör veya acentelerle çalışılması ihalelerde avantaj sağlayabilmesi nedeniyle tavsiye edilmektedir.

Öte yandan, sürdürülebilir ihracat hedefleyen firmalarımızın, Etiyopya'da distribütörlük vermeleri, ofis açmaları ve showroom hizmeti sunmaları tarafımızca tavsiye edilmektedir.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-Ihracat)

Etiyopya'da ülke nüfusunun %80'inin internete erişimi bulunmamaktadır. (BM verileri) Ayrıca, Etiyopyalı tüketici ve iş insanları e-ticaret yerine geleneksel ticareti tercih etmektedir. Bu sebeplerle,

gerek ülke içi gerekse de sınır ötesi e- ticaret henüz gelişmemiştir. Diğer yandan, ülkede e- ticareti düzenleyen yasal mevzuat bulunmamaktadır.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Etiyopya’da demir–çelik ürünlerinin dağıtımı, çoğunlukla ithalatçılar, distribütörler, bayiler ve büyük inşaat firmaları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ülkeye denizyolu ile Cibuti Limanı üzerinden giren ürünler, genellikle Addis Ababa merkezli ithalatçı firmalar tarafından depolanmakta ve ülke geneline karayolu taşımacılığı aracılığıyla dağıtılmaktadır. Bu dağıtım zincirinde, Addis Ababa, Dire Dawa, Mekelle ve Hawassa gibi sanayi yoğun kentler başlıca toptan satış ve lojistik merkezleri olarak öne çıkmaktadır. Ürünler, buradan inşaat firmalarına, proje yüklenicilerine veya perakende demir ticaret merkezlerine ulaştırılmaktadır.

Pazarlama faaliyetlerinde, kurumsal müşteri ilişkileri yönetimi ve proje bazlı satış yaklaşımı ön plandadır. Etiyopya’da kamu ve özel sektör inşaat projeleri, büyük ölçekli çelik talebinin temel kaynağını oluşturduğundan, üretici veya ihracatçı firmaların doğrudan müteahhitlik şirketleri, devlet kurumları veya tedarik konsorsiyumları ile iş birliği kurması önem taşır.

Bu çerçevede, teknik ürün tanıtımları, saha ziyaretleri, proje teklifleri ve kalite belgelerinin paylaşımı, pazarlama sürecinin merkezinde yer almaktadır. Ayrıca, Türk firmalarının yerel temsilcilik veya acente aracılığıyla pazara erişim sağlaması, hem marka bilinirliği hem de güven tesis etme açısından etkin bir yöntemdir.

Dağıtım ve pazarlama süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından, yerel ortaklıklar ve lojistik entegrasyonu kilit rol oynamaktadır. Pazarlama stratejilerinin, yalnızca fiyat rekabeti değil, kalite, dayanıklılık ve yerel teknik gerekliliklere uygunluk esasına dayanması gerekmektedir.

Tanıtım materyalleri, halkın sosyal yapısına uygun, saygılı ve bilgilendirici bir üslup içermelidir. Görsel ve yazılı materyallerde yerel motif ve simgelere yer verilmesi, hedef kitlenin ürüne olan güvenini artıracaktır.

Etiyopya’da düzenlenen ulusal ve uluslararası fuarlara katılım sağlanarak ürünlerin hem tanıtımı hem de potansiyel iş ortaklarıyla temas kurulması sağlanmalıdır. Bu tür organizasyonlar, marka bilinirliğini artırmak ve yerel piyasaya giriş yapmak için stratejik fırsatlar sunmaktadır.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Türk ürünleri; kalite, fiyat ve güvenilirlik açısından pazarda Çin ve Hindistan ürünlerine kıyasla daha yüksek prestije sahiptir. Avrupa ülkelerinin Afrika pazarına göre yüksek fiyatlı mallarını almak istemeyen Etiyopyalılar ülkemizin ihraç ürünlerini tercih etmektedir. Bu, uzun vadeli müşteri sadakati ve sürdürülebilir ihracat ilişkileri kurmak için büyük fırsat sunmaktadır. İhracatçılarımız, bu güçlü algı sayesinde, Etiyopya’da tüm sektörlerde pazarlama avantajına sahiptir.

4.18 Sektörde Vergiler

Etiyopya’da inşaat demirine uygulanan vergiler, hem ulusal düzeyde hem de ithalat ve yerli üretim aşamalarında farklı kategorilere ayrılmaktadır.

Ülkenin gümrük tarifeleri HS kodu bazında belirlenmiş olup, ribli ve düz çubuk, çelik profil, sac ve bobin ürünleri farklı tarife oranlarına tabidir.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İthalatta uygulanabilecek başlıca vergiler şunlardır:

Gümrük Vergisi (Custom Duty): İthal edilen demir-çelik ürünleri için %0 ila %35 arasında değişebilen oranlarda uygulanmaktadır; özellikle stratejik ve inşaat sektörüne yönelik bazı ürünlerde muafiyet veya indirim uygulanabilmektedir.

Katma Değer Vergisi (Value Added Tax – VAT): İthal ürünler için %15 oranında uygulanır ve genellikle CIF (Cost, Insurance, Freight) değer üzerinden hesaplanır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi: İthalat belgeleri, fatura ve sevkiyat evrakları için nominal damga vergisi ve gelir vergisi kesintileri söz konusudur.

Ayrıca sektörde özel tüketim vergileri ve çevresel harçlar bazı ürün gruplarında uygulanabilmektedir. Örneğin, çelik hurdası veya geri dönüştürülmüş malzeme kullanımında bazı teşvikler ve vergi indirimleri söz konusudur. Vergi planlamasında, Cibuti limanı üzerinden ülke içi taşımada ödenecek transit harçları ve taşıma vergileri de dikkate alınmalıdır.

- Etiyopya’da uygulanan gümrük vergilerine:

<https://customs.erca.gov.et/trade/customs-division/tariff?lang=en>

- Etiyopya’da uygulanan iç vergilere ilişkin detaylı bilgiye:

<https://admin.theiguide.org/Media/Documents/Taxation%20in%20ethiopia.pdf>

adreslerinden ulaşılabilir.

4.19 Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Etiyopya’da inşaat demiri sektörüne yönelik tarife dışı engel bulunmamaktadır.

5 Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Etiyopya’da hızla artan altyapı ve konut projeleri, inşaat demiri sektöründe Türk ihracatçıları için önemli fırsatlar yaratmaktadır. Ülkede demir-çelik üretim kapasitesinin sınırlı olması, inşaat sektörünün ihtiyaç duyduğu yüksek kaliteli demir ürünlerinin büyük oranda ithalat yoluyla karşılanmasına neden olmaktadır. Bu durum, kalite, dayanıklılık ve rekabetçi fiyat avantajı sunan Türk inşaat demiri üreticileri için geniş bir pazar potansiyeli oluşturmaktadır. Özellikle kamu destekli altyapı projeleri, konut hamleleri ve sanayi tesisleri inşaatları, önümüzdeki yıllarda talebin artarak devam edeceğine işaret etmektedir.

Etiyopya hükümetinin sanayileşme ve şehirleşme politikaları çerçevesinde yürüttüğü kalkınma projeleri, demir-çelik ürünlerine olan talebi sürekli canlı tutmaktadır. Bu bağlamda, Türk firmaları için doğrudan ihracatın yanı sıra yerel ortaklıklar kurma ve üretim yatırımı yapma fırsatları da gündeme gelmektedir. Etiyopya’daki sanayi parklarında sağlanan yatırım teşvikleri, düşük iş gücü maliyetleri ve vergi muafiyetleri, Türk demir üreticilerinin bölgesel üretim üssü kurmaları açısından avantajlı bir ortam sunmaktadır.

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Son olarak, Türk inşaat demiri ürünlerinin kalite standartlarının yüksekliği ve uluslararası sertifikasyonlara sahip olması, Etiyopya pazarında rekabet avantajı yaratmaktadır. Yerel üreticilerin henüz teknik altyapı açısından istenen seviyeye ulaşamamış olması, Türk firmalarına güvenilir tedarikçi konumu kazandırmaktadır. Bu çerçevede, Türk ihracatçıların pazarın teknik gerekliliklerine uygun ürün çeşitlendirmesi yapması ve yerel distribütörlerle iş birliği geliştirmesi, uzun vadeli ticari başarı açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin kalite ve fiyat açısından rekabetçi Etiyopya pazarında hem ithalatçılar hem de son tüketiciler tarafından tercih edilmektedir.

Etiyopya hükümetinin "Homegrown Economic Reform" politikası kapsamında yürüttüğü sanayileşme ve ihracata dayalı büyüme stratejisi, Türk firmalarına yatırım ortaklıkları kurma ve üretim üsleri oluşturma fırsatı tanımaktadır. Bu kapsamda sanayi bölgelerinde yabancı yatırımcılara sağlanan vergi muafiyetleri, ucuz iş gücü ve uygun arazi tahsisi gibi teşvikler, Türk ihracatçıları için önemli avantajlar oluşturmaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin Afrika genelinde sahip olduğu ticari ve diplomatik ilişkiler ağı, Etiyopya pazarına girişte güçlü bir destek mekanizması sağlamaktadır.

Bölgesel açıdan bakıldığında, Etiyopya'nın Doğu Afrika'da stratejik bir konumda bulunması, ülkeyi çevre ülkelere yönelik bir ticaret üssü haline getirmektedir. Cibuti Limanı üzerinden sağlanan denizyolu bağlantıları, ihracatçılara lojistik anlamda bölgesel pazarlara erişim kolaylığı sunmaktadır. Bu durum, Türk firmalarının yalnızca Etiyopya'ya değil, aynı zamanda Kenya, Sudan, Somali ve Güney Sudan gibi komşu pazarlara da ürünlerini ulaştırma potansiyelini artırmaktadır.

Etiyopya, Afrika Kıtası Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA)'ya üyedir. Bu da Etiyopya üzerinden Afrika'nın diğer pazarlarına erişim için stratejik bir kapı anlamına gelmektedir.

6 Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Etiyopya inşaat demiri sektöründe faaliyet göstermeyi planlayan Türk ihracatçıları bekleyen temel tehditlerin başında döviz kuru ve kambiyo kısıtlamaları gelmektedir. Ülkede döviz rezervlerinin sınırlı olması, ithalatçıları için döviz temininde ciddi zorluklar yaratmaktadır. Merkez Bankası tarafından uygulanan döviz tahsis sistemi, ödeme süreçlerinde gecikmelere ve ticaretin aksamasına neden olabilmektedir. Bu durum, Türk firmalarının satış sonrası tahsilat riskini artırmakta ve uzun vadeli sözleşmelerde finansal istikrarsızlık tehdidi oluşturmaktadır.

Bir diğer önemli tehdit ise yüksek nakliye maliyetleri ve lojistik zorluklardır. Türkiye'den Etiyopya'ya yapılan sevkiyatlar genellikle Cibuti Limanı üzerinden gerçekleşmektedir. Ancak liman yoğunluğu, kara nakliyatındaki altyapı yetersizlikleri ve gümrük işlemlerindeki bürokratik gecikmeler, teslimat sürelerini uzatmakta ve maliyetleri artırmaktadır. Bu durum, Çin ve Hindistan gibi pazara coğrafi olarak daha yakın tedarikçilerin fiyat avantajı elde etmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla, lojistik verimsizlikler Türk ihracatçılarının rekabet gücünü zayıflatabilecek bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Etiyopya'da yerel üretimin devlet tarafından teşvik edilmesi de ihracatçıları açısından bir diğer risk unsurudur. Hükümet, demir-çelik sektöründe ithalat bağımlılığını azaltmak amacıyla yerel üreticilere çeşitli vergi indirimleri, gümrük muafiyetleri ve finansman kolaylıkları sağlamaktadır. Bu politika, kısa vadede ithalat talebini azaltabileceği gibi, uzun vadede Türk firmalarının pazar payını daraltma potansiyeli taşımaktadır.

Etiyopya’da bazı bölgelerde süregelen iç siyasi gerilimler ve güvenlik sorunları, lojistik süreçleri ve pazar erişimini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bağlamda, ticari faaliyetlerin sürekliliği ve güvenliği zaman zaman tehdit altına girebilmektedir.

7 İnşaat Demiri Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Firmalarımızın Etiyopya’ya inşaat demiri ihracatını artırabilmeleri için öncelikle pazarın yapısına uygun stratejik bir yaklaşım geliştirmeleri önem taşımaktadır. Etiyopya’da kamu öncülüğünde yürütülen altyapı ve konut projeleri, toplam demir talebinin büyük kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle Türk ihracatçılarının, kamu ihalelerini yakından takip etmeleri, proje yüklenicileri ve devlet kurumlarıyla doğrudan temas kurmaları faydalı olacaktır. Ayrıca, uzun vadeli tedarik anlaşmaları ve proje bazlı satış modelleri geliştirilerek pazarın istikrarlı talebine karşı sürdürülebilir ihracat hacmi sağlanması önemlidir.

İkinci olarak, yerel iş ortaklıkları ve distribütör ağları kurmak, Etiyopya pazarında kalıcı bir varlık oluşturmanın en etkili yollarından biridir. Yerel temsilciler, hem mevzuat süreçlerinin takibinde hem de müşteri ilişkilerinin geliştirilmesinde önemli bir köprü görevi görmektedir. Türk firmalarının yerel toptancılar, müteahhitler ve sanayi odalarıyla iş birliği yaparak ürünlerini doğrudan inşaat projelerine yönlendirmeleri, satış etkinliğini artıracaktır. Ayrıca, Addis Ababa dışındaki sanayi bölgelerinde ve büyüyen şehirlerde (örneğin Adama, Hawassa, Dire Dawa) temsilcilik veya depo açmak, lojistik maliyetleri azaltarak rekabet gücünün yükselmesine olumlu katkı sağlayacaktır.

Üçüncü olarak, finansman ve ödeme sistemlerine yönelik esnek çözümler geliştirmek büyük önem taşımaktadır. Etiyopya’da döviz kısıtlamaları nedeniyle ithalatçılar ödeme yapmakta güçlük çekebilmektedir. Bu nedenle, Türk ihracatçılarımızın Eximbank destekli finansman modelleri, vadeli satış veya takas (barter) sistemleri gibi alternatif ödeme yöntemlerini değerlendirmeleri tarafımızca önerilmektedir. Ayrıca, riskleri azaltmak amacıyla akreditif (L/C) bazlı işlemler ve sevk öncesi sigorta mekanizmalarının aktif şekilde kullanılması da tarafımızca önerilmektedir.

Dördüncü olarak, kalite ve standart uyumuna verilen önem rekabet avantajı sağlayacaktır. Özellikle büyük projelerde uluslararası standartlarda malzeme talep edilmektedir. Türk firmalarının ürünlerinde kalite belgelerini (ISO, CE, ASTM vb.) ön plana çıkarmaları önemlidir. Ayrıca, Etiyopya Standardizasyon Ajansı (ESA) tarafından tanınan sertifikasyonlara sahip olmak, ithalat sürecinde kolaylık sağlayarak yerel tedarikçilere karşı üstünlük kazandıracaktır.

Beşinci olarak, tanıtım ve marka bilinirliği çalışmaları ihracat artışı açısından kritik bir unsurdur. Türk firmalarının Addis Ababa’da düzenlenen “Build Expo Ethiopia” ve “Ethiopia Construction Exhibition” gibi sektörel fuarlara katılım göstermeleri, ürünlerini doğrudan potansiyel alıcılara tanıtımalarını kolaylaştıracaktır.

Yerel dilde tanıtım materyalleri hazırlanması ve dijital platformlarda aktif iletişim yürütülmesi de önemli unsurlardandır.

8 Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Fiyat hassasiyetinin yüksek olduğu bu pazarda, ürünlerin hem kaliteli hem de rekabetçi fiyatla sunulması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, küçük ölçekli perakendeciler için uygun ödeme planları ve esnek teslimat modelleri geliştirilmelidir.

Etiyopya'nın denize kıyısı olmaması ve lojistik altyapısındaki zorluklar dikkate alınarak, tedarik zincirinin kesintisiz işlemesi için Cibuti Limanı üzerinden kara taşımacılığı dâhil olmak üzere alternatif lojistik çözümler değerlendirilmelidir.

İhracat sürecinde, Etiyopya'nın ithalat mevzuatı, gümrük düzenlemeleri, ürün kayıt ve sertifikasyon gereklilikleri yakından takip edilmelidir. Bu kapsamda ilgili kurumlarla iş birliği içinde çalışılması, gecikme ve ret risklerini azaltacaktır.

9 Genel Değerlendirme

Etiyopya inşaat demiri sektörü, ülkenin hızla gelişen altyapı ve inşaat faaliyetleri doğrultusunda önemli bir büyüme potansiyeline sahiptir. Nüfus artışı, kentleşme oranının yükselmesi ve sanayileşmeye dayalı kalkınma politikaları, demir-çelik ürünlerine yönelik talebi sürekli canlı tutmaktadır. Özellikle konut, sanayi tesisi, yol ve baraj projeleri gibi büyük ölçekli kamu yatırımları, inşaat demiri tüketiminin ana belirleyicileridir. Bununla birlikte, ülkedeki yerel üretim kapasitesinin talebi karşılamakta yetersiz kalması, ithalata olan bağımlılığı artırmakta ve yabancı tedarikçilere geniş ticari imkânlar sunmaktadır.

Bu çerçevede Türk inşaat demiri üreticileri, kalite, rekabetçi fiyat ve güvenilir teslimat açısından Etiyopya pazarı için önemli avantajlar taşımaktadır. Türkiye, demir-çelik üretiminde sahip olduğu yüksek teknolojik altyapı ve ihracat tecrübesiyle bölgedeki birçok ülkeye kıyasla daha istikrarlı ve güçlü bir tedarikçi konumundadır. Türk firmalarının özellikle kamu destekli büyük inşaat projelerine tedarikçi olarak dâhil olma potansiyeli yüksektir. Ayrıca, Türk ürünlerinin dayanıklılığı ve uluslararası standartlara uygunluğu, Etiyopya'daki projelerde kalite güvencesi arayan yükleniciler için tercih nedeni olmaktadır.

Etiyopya hükümetinin sanayileşme vizyonu kapsamında uyguladığı “Homegrown Economic Reform” programı, inşaat sektörünün büyümesini destekleyen önemli bir unsurdur. Bu program dâhilinde altyapı, enerji ve ulaşım yatırımlarına öncelik verilmesi, inşaat demiri talebinin uzun vadede de güçlü kalacağını göstermektedir. Türk ihracatçılar, bu süreçte sadece tedarikçi değil, aynı zamanda yerel ortaklıklar kurarak yatırımcı kimliğiyle de pazarda yer edinebilirler. Özellikle sanayi parklarında üretim veya montaj hattı kurma imkânları, Türk firmalarına hem vergi avantajı hem de bölgesel ihracat fırsatı sunmaktadır.

Lojistik açıdan değerlendirildiğinde, Türkiye'den Etiyopya'ya yapılan sevkiyatların Cibuti Limanı üzerinden gerçekleşmesi, Türk ihracatçılara güvenli ve düzenli bir taşıma hattı sağlamaktadır. Bu lojistik güzergâhın etkin şekilde kullanılması, maliyetlerin optimize edilmesi ve teslimat sürelerinin kısaltılması açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, Etiyopya'nın Doğu Afrika'da stratejik bir konuma sahip olması, ülkeyi Kenya, Somali, Sudan ve Güney Sudan gibi komşu pazarlara erişim sağlayan bir ticaret üssü haline getirmektedir.

Türk firmalarının pazarın dinamiklerine uygun stratejiler geliştirmeleri, yerel paydaşlarla iş birliği yapmaları ve kalite güvencesini ön planda tutmaları halinde, Etiyopya inşaat demiri pazarında güçlü ve kalıcı bir konum elde etmeleri mümkün olacaktır.

10 Yararlı Adresler

1. Grand View Research – Ethiopia Long Steel Products Market Size & Outlook, 2030

<https://www.grandviewresearch.com/horizon/outlook/long-steel-products-market/ethiopia>

2. World Trade Organization (WTO) – Ethiopia: Tariffs and Imports (Part A.1)

https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/ET_E.pdf

3. Mobility Foresights – Ethiopia Steel Market 2022–2030

<https://mobilityforesights.com/product/ethiopia-steel-market>

4. TrendEconomy – Ethiopia | Imports and Exports | World | Other Iron Products

<https://trendeconomy.com/data/h2/Ethiopia/7326>

5. TradingEconomics – Ethiopia Imports of Iron and Steel

<https://tradingeconomics.com/ethiopia/imports/iron-steel>

6. Addis Fortune – Steel Industry Melts as Duty-free Imports, Contraband Forge a Crisis

<https://addisfortune.news/steel-industry-melts-as-duty-free-imports-contraband-forge-a-crisis>

7. OEC (The Observatory of Economic Complexity) – Iron & Steel Structures and Parts (n.e.) in Ethiopia Trade

<https://oec.world/en/profile/bilateral-product/iron-and-steel-structures-and-parts-ne/reporter/eth>

8. ImportGlobals – Ethiopia Import Data

<https://www.importglobals.com/blog/ethiopia-import-data>

9. Volza – Steel Product Imports in Ethiopia

<https://www.volza.com/p/steel-product/import/import-in-ethiopia>

10. Lloyds Bank Trade – Foreign Trade Figures of Ethiopia (Trade Profile)

<https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/ethiopia/trade-profile>

11. Etiyopya Ticaret Odası ve Sektörler Birliği

<https://ethiopianchamber.com/>

12. Oromia Ticaret Odası

<https://occi.org.et/>

13. Addis Ababa Ticaret Odası ve Sektörler Birliği

<https://addischamber.com/>

11 Kaynakça

1. Etiyopya Maliye Bakanlığı
2. Etiyopya Ticaret ve Entegrasyon Bakanlığı
3. Trademap Verileri
4. Dünya Bankası Verileri
5. Grand View Research – Ethiopia Long Steel Products Market Size & Outlook, 2030
6. World Trade Organization (WTO) – Ethiopia: Tariffs and Imports (Part A.1)

T.C.
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

7. Mobility Foresights – Ethiopia Steel Market 2022–2030
8. TrendEconomy – Ethiopia | Imports and Exports | World | Other Iron Products
9. Trading Economics – Ethiopia Imports of Iron and Steel
10. Addis Fortune – Steel Industry Melts as Duty-free Imports, Contraband Forge a Crisis
11. The Observatory of Economic Complexity (OEC) – Iron & Steel Structures and Parts (n.e.) in Ethiopia Trade
12. ImportGlobals – Ethiopia Import Data
13. Volza – Steel Product Imports in Ethiopia
14. Lloyds Bank Trade – Foreign Trade Figures of Ethiopia – Ethiopia Trade Profile

Hazırlayan:

Taha Alperen SALAR
Addis Ababa Ticaret Müşaviri
Phone: +251 11 552 8855
Email: addisababa@ticaret.gov.tr